

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת שמחה רוטמן

5783/25/פ

הצעת חוק נציב תלונות הציבור על שופטים (תיקון – מינוי הנציב), התשפ"ה–2025

- תיקון סעיף 1 .1 בחוק נציב תלונות הציבור על שופטים, התשס"ב–2002¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 1, ההגדרה "הועדה לבחירת הנציב" – תימחק.
- תיקון סעיף 3 .2 בסעיף 3 לחוק העיקרי, במקום סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יבוא :
- "(ב) הנציב יתמנה בידי נשיא המדינה לפי בחירת הכנסת שתיערך בהצבעה חשאית.
- (ג) הצעת מועמד לכהונת הנציב תכלול את שם המועמד, פרטיו האישיים ואת הסכמתו לכהן בתפקיד, והיא תוגש בכתב ליושב ראש הכנסת בידי כל אחד מאלה :
- (1) שר המשפטים ;
- (2) עשרה חברי הכנסת.
- (ד) יושב ראש הכנסת יודיע לכל חברי הכנסת בכתב, לא יאוחר משבעה ימים לפני יום הבחירה, על כל מועמד שהוצע ועל שמות חברי הכנסת שהציעוהו, ויכריז על המועמדים בפתיחת ישיבת הבחירה.
- (ה) היו שני מועמדים או יותר, המועמד שקיבל קולותיהם של רוב חברי הכנסת המשתתפים בהצבעה – הוא הנבחר.
- (ו) לא נבחר נציב לפי סעיף זה, יודיע יושב ראש הכנסת על מועד חדש לבחירת נציב בתוך 60 ימים, והצעת מועמד תוגש בתוך 30 ימים בדרך הקבועה בסעיף זה."
- ביטול סעיף 3א .3 סעיף 3א לחוק העיקרי – בטל.

¹ ס"ח התשס"ב, עמ' 590.

- תיקון סעיף 5 4. בסעיף 5 לחוק העיקרי –
- (1) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:
- ”(1א) יושב ראש הכנסת, בהתייעצות עם הסגנים, יקבע את יום הבחירה, בתוך התקופה האמורה בסעיף קטן (א), ויודיע עליו בכתב לכל חברי הכנסת לפחות שלושה שבועות מראש.”;
- (2) סעיפים קטנים (ב) עד (ו) – בטלים.
- תיקון סעיף 8 5. בסעיף 8 לחוק העיקרי –
- (1) בסעיף קטן (א), במקום ”הועדה לבחירת נציב רשאית” יבוא ”הכנסת רשאית” ובמקום ”ברוב של חמישה חברים” יבוא ”ברוב חברי הכנסת”;
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום ”הועדה לבחירת הנציב” יבוא ”הכנסת”.
- תיקון סעיף 9 6. בסעיף 9(ב) לחוק העיקרי –
- (1) בפסקה (1), במקום ”הועדה לבחירת הנציב רשאית, ברוב של חמישה חברים לפחות” יבוא ”הכנסת רשאית, ברוב חבריה”;
- (2) בפסקה (2), במקום ”הועדה לבחירת הנציב” יבוא ”הכנסת”.

דברי הסבר

מטרתה של הצעת חוק זו לשנות את הליך מינוי נציב תלונות הציבור על שופטים (להלן – הנציב) לפי חוק נציב תלונות הציבור על שופטים, התשס”ב–2002 (להלן – החוק). בחודש מרץ האחרון, תוקן החוק ונקבע כי בחירת נציב תלונות הציבור על השופטים תיעשה על ידי ועדה של שבעה חברים הכוללת את שר המשפטים, שר העבודה, חבר הכנסת שתבחר הכנסת או ועדה מוועדותיה, שופט בדימוס שיבחרו שופטי בית המשפט העליון, שופט בדימוס שיבחרו הנשיאים של בתי המשפט המחוזיים, דיין בדימוס שיבחרו שני הרבנים הראשיים לישראל והסניגור הציבורי הארצי. נקבע כי ההחלטה על מינוי נציב תהיה על דעת רוב החברים המכהנים בוועדה. הוועדה האמורה מוסמכת גם להעביר את הנציב מכהונתו או להשעותו, ברוב של חמישה מחבריה. התיקון החליף את ההסדר שהיה קיים לפניו, לפיו הנציב נבחר בידי הוועדה לבחירת שופטים, על פי הצעת שר המשפטים ונשיא בית המשפט העליון כאחד.

לפי הצעת חוק זו, מוצע לשנות את ההסדר האמור ולקבוע במקומו שהנציב ייבחר בידי מליאת הכנסת, בהצבעה חשאית, בהליך המקביל לבחירת נשיא המדינה הקבוע בחוק-יסוד: נשיא המדינה, וימונה לתפקידו על ידי נשיא המדינה. ההסדר המוצע ימנע ניגוד עניינים פוטנציאלי או למראית עין, הטמון במעורבות שופטי בית המשפט העליון בבחירת הנציב – בהתחשב בתפקידו לברר תלונות על התנהגות שופטים לרבות אלו המעורבים בבחירתו. בחירת הנציב בידי הכנסת, כרשות הנבחרת המייצגת את הציבור, תבטיח כי הליך המינוי יהיה עצמאי, שקוף ונקי מניגודי עניינים, וצפויה לחזק את אמון הציבור במוסד נציבות תלונות הציבור על שופטים.

 הוגשה ליו”ר הכנסת והסגנים
 והונחה על שולחן הכנסת ביום
 ז’ באייר התשפ”ה (05.05.2025)